

Veerkrachtig bestuur in West-Brabant

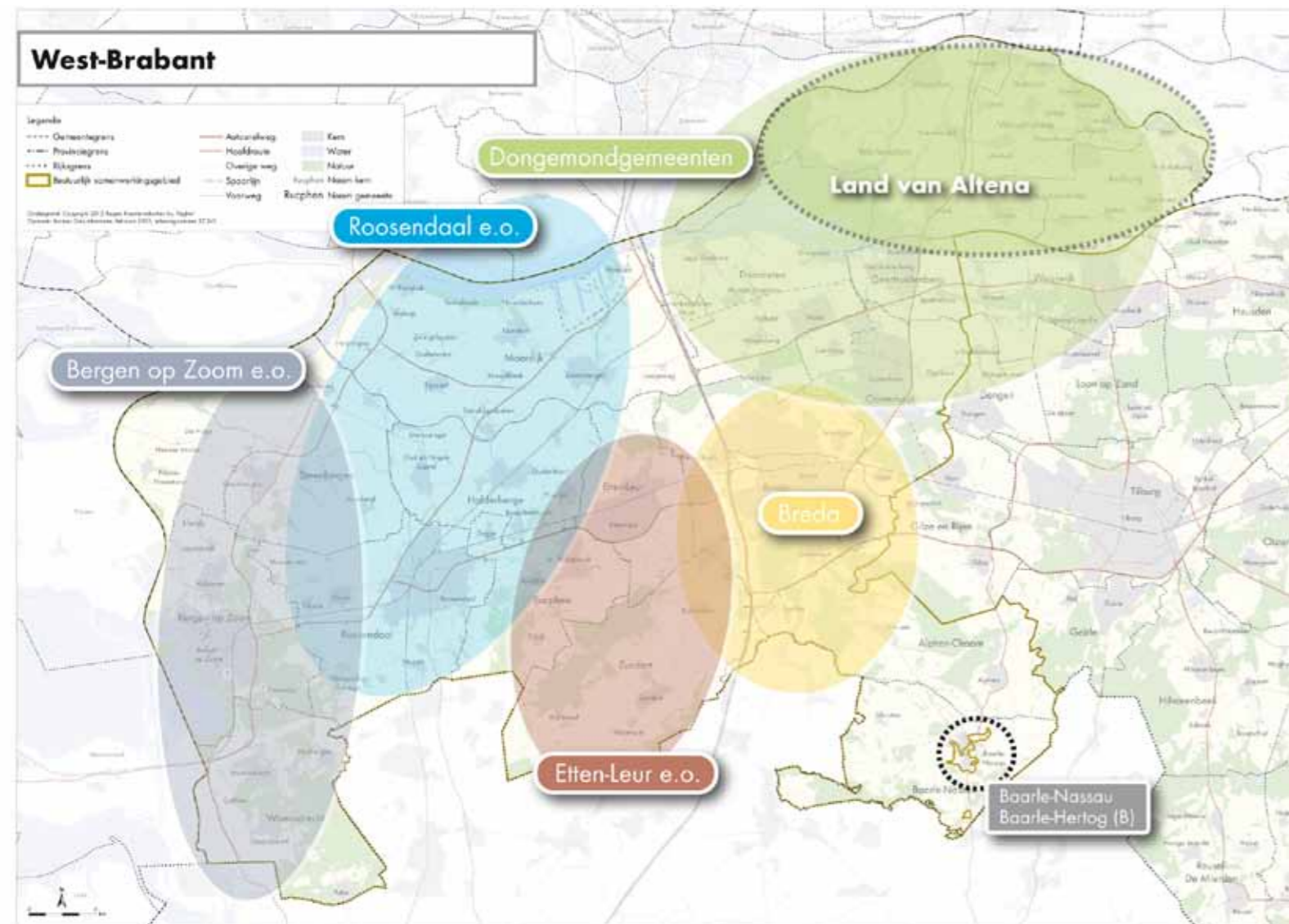
KRACHTIG
BESTUUR
in Brabant

Voorlopige aanbevelingen van de Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant aan:

- *de gemeenten in West-Brabant*
- *de regio West-Brabant*
- *de provincie Noord-Brabant*
- *de Vereniging van Brabantse Gemeenten*

*Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant
20 maart 2013*

Inhoudsopgave

VOORWOORD		4
HOOFDSTUK 1	OP WEG NAAR HET 'FOTOBOK' KRACHTIG BESTUUR IN BRABANT	5
HOOFDSTUK 2	WAARNEMINGEN	7
2.1	Het analysemodel	7
2.2	De regio in vogelvlucht	8
2.3	Ambities van de regio West-Brabant	9
2.4	Samenwerking in de regio	10
2.5	Waarnemingen van de adviescommissie	12
HOOFDSTUK 3	VISIE EN KADER VAN DE KLANKBORDGROEP	14
HOOFDSTUK 4	AANBEVELINGEN	15
4.1	Op weg naar verstedelijkte regio's	15
4.2	Aanbevelingen	17
Bijlagen	Kaart regio West-Brabant	20
	Opdracht en samenstelling adviescommissie en klankbordgroep	22

Uitvoering:

Opdrachtgevers:

Provincie Noord-Brabant

Zie voor meer achtergrondinformatie www.brabant.nl/krachtigbestuur

Voorwoord

De Vereniging van Brabantse Gemeenten (VBG) en de provincie Noord-Brabant hebben een scan uitgevoerd naar het vermogen van gemeenten om de Brabantse ambities te realiseren en het groeiende takenpakket adequaat te vervullen. De VBG en de provincie hebben voor dit project een adviescommissie en een klankbordgroep ingesteld.

De Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant voert, ondersteund door het bureau BMC, in de vier Brabantse regio's (Noordoost-, Zuidoost-, Midden- en West-Brabant) gesprekken met vertegenwoordigers van gemeenten en met iedere gemeente individueel. In de afgelopen maanden zijn er gesprekken gevoerd met alle gemeenten in West-Brabant en vond er een bijeenkomst plaats over en met de regio. Dit heeft geleid tot een 'foto' van de regio West-Brabant. De regionale foto treft u aan in deze rapportage.

Daarnaast heeft de adviescommissie per gemeente een beknopt overzicht van de resultaten van de sterkte-zwakteanalyse (een zogenoemde SWOT-analyse) gemaakt. Dit geeft inzicht in de mogelijkheden, beperkingen en inspanningen van gemeenten om actief bij te dragen aan regionale samenwerkingsprogramma's. Aan de hand van alle kennis die is opgedaan in de gesprekken heeft de adviescommissie een aantal waarnemingen gedaan die hebben geleid tot voorlopige aanbevelingen, die de adviescommissie in dit advies weergeeft. Uiteindelijk moet dit traject aangeven hoe de kwaliteit en de bestuurskracht zo valt te bundelen dat er voor alle Brabanders een krachtig en toekomstgericht bestuur te garanderen is.

Het zijn voorlopige standpunten van de adviescommissie. De Klankbordgroep Krachtig Bestuur in Brabant zal een reactie geven op de verschillende regiofoto's. Dat kan aanleiding zijn tot aanscherping van het beeld en de toonzetting. Het voorlopige karakter houdt de adviescommissie vast, totdat er een totaalbeeld van de hele provincie is. Er is immers een grote mate van uitwisseling en samenwerking aan de randen van de regio, waarvan het beeld nu nog niet compleet is. Die uitwisseling en samenwerking wil de adviescommissie meewegen. Ook kan het totaalbeeld over de provincie aanleiding zijn om de focus aan te scherpen. Naar verwachting zal de adviescommissie voor de zomer van dit jaar het eindadvies voor de hele provincie opstellen. Tot dat moment zullen de aanbevelingen de status 'voorlopig' behouden.

De adviescommissie is in alle gesprekken enthousiast ontvangen en de gesprekken zijn zeer informatief geweest. De adviescommissie bedankt de vele gemeentebestuurders en raadsleden voor hun bevlogenheid en enthousiasme om de provincie nog mooier te maken.

Namens de Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant, W.H. Huijbregts-Schiedon, voorzitter

1 Op weg naar het 'fotoboek' Krachtig Bestuur in Brabant

Gemeente: Vragenlijst	BMC: Deskresearch
	Adviescie: Adviesgesprek
	Adviescie: SWOT / Foto van de gemeente. Vervolgens vraag aan de gemeente wat ga je ermee doen?
	Adviescie: Concept-aanbevelingen inzake gemeente / regio
	Adviescie: Definitieve aanbevelingen mei 2013
Provincie: Oplevering aanbevelingen aan regio, als beeld van de gehele provincie compleet is.	

Het werkproces naar het 'fotoboek' Krachtig Bestuur in Brabant geeft de adviescommissie hierboven schematisch weer.

De Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant heeft voor haar oordeelsvorming iedere gemeente in de regio West-Brabant bezocht en gesproken met de colleges van burgemeester en wethouders en (vertegenwoordigers van de) gemeenteraden. In een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de regio West-Brabant is verder doorgepraat over regionale ontwikkelingen, samenwerking en regionale agenda's.

Daarbij is gewerkt met de volgende aanpak:

1. Deskresearch: door BMC is op basis van door gemeenten aangeleverde documenten en open bronnen (zoals websites en mediaberichten) een globaal overzicht gemaakt van een aantal aspecten van de bestuurskracht van de desbetreffende gemeente (financiële situatie, interactie met de bevolking, visie en strategisch vermogen, samenwerking). De deskresearch is in conceptvorm voorgelegd aan de gemeente(secretaris) voor eventuele opmerkingen en aanvullingen.

2. Op basis van een digitale vragenlijst heeft er een zelfanalyse plaatsgevonden door de desbetreffende gemeente, vaak vastgesteld door het college en soms ook vastgesteld door de raad en het college.

3. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met het college en een delegatie van de raad, waarbij aan het begin van het gesprek werd vastgesteld of de deskresearch bekend is en een actueel beeld geeft dan wel of er feitelijke aanvullingen nodig zijn. Deze gesprekken gingen onder meer over bestuurlijke stabiliteit en een gezonde financiële positie, het vermogen om opgaven en ambities te definiëren en om te zetten in uitvoering, de decentralisatieopgaven, samenwerking in de regio, de Agenda van Brabant en de interactie met de bevolking.

4. Het SWOT-verslag van deze gesprekken met de bevindingen van de leden van de adviescommissie is voor eventuele opmerkingen en aanvullingen voorgelegd aan de gemeente (secretaris) en is aangepast als het feitelijke onjuistheden bevatte.

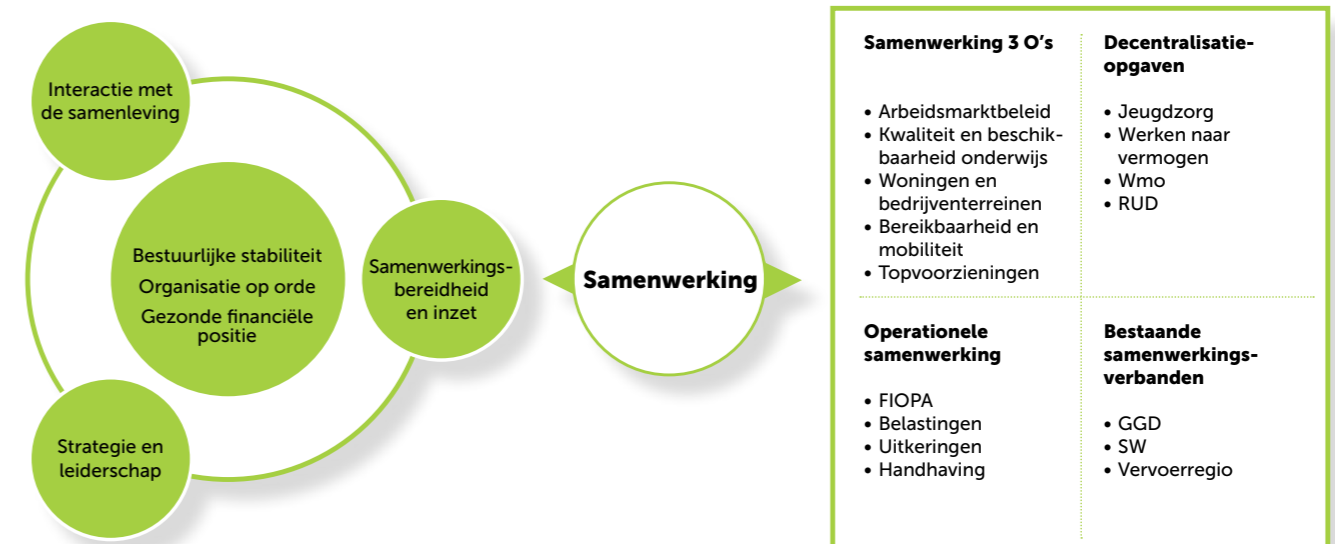
2 Waarnemingen

Zoals gesteld, is deze ronde langs de gemeenten in de regio West-Brabant aangevuld met een bijeenkomst met regionale vertegenwoordigers. Een derde slag volgt in de komende maanden, te weten de vergelijking van de regio West-Brabant met de andere regio's, Noordoost-Brabant, Midden-Brabant en Zuidoost-Brabant, en de daarmee verband houdende grensoverschrijdende ruimtelijke vraagstukken en samenhang. Het definitieve oordeel van de adviescommissie wordt, met andere woorden, gevoed vanuit een drietal perspectieven:

- vanuit de invalshoek van de afzonderlijke gemeenten in de regio;
- met de blik op de samenwerking in de regio;
- de regionale ontwikkeling afgezet tegen ontwikkelingen in andere regio's van de provincie Noord-Brabant.

2.1 Het analysemodel

In de aanpak is ervoor gekozen om niet te werken met zogenoemde bestuurskrachtonderzoeken, maar met de zogeheten Brabantse Bestuursscan als analysekader:

Gemeenten in beeld

De kern van het bestuurlijke profiel van de gemeente bestaat uit het fundament van een goed functionerende gemeente:

- bestuurlijke stabiliteit;
- de organisatie kwalitatief en kwantitatief op orde;
- een gezonde financiële positie.

Maatschappelijke vraagstukken zijn alleen effectief aan te pakken in interactie met de samenleving; dit is linksboven in beeld gebracht. Het vertrouwen dat bestuurders en ambtenaren krijgen van hun inwoners bepaalt of er sprake is van adequate besluitvorming. Strategie en leiderschap hebben daarom een aparte score; dit is linksonder in beeld gebracht. De wil om samen met anderen tot oplossingen

te komen en de inzet voor de gemeenschappelijke zaak is een cruciale factor; dit is middenrechts in beeld gebracht.

Samenwerking apart in beeld

Voor de samenwerking is de ordening aangebracht door inhoudelijke groepering. Het eerste blok linksboven betreft de samenwerking op economisch, fysiek en ruimtelijk terrein. Het tweede blok, rechtsboven, betreft de samenwerking bij de (nieuwe) decentralisatieopgaven. Het derde blok, linksonder, betreft de samenwerking op het operationele vlak. In het vierde blok ten slotte, rechtsonder, zijn aparte samenwerkingsverbanden genoemd. In het vervolg van dit hoofdstuk geeft de adviescommissie de belangrijkste waarnemingen weer.

2.2 De regio in vogelvlucht

Karakteristiek

De regio West-Brabant ligt strategisch in het hart van de Vlaams-Nederlandse Delta. Het gebied vormt de schakel tussen de Vlaamse Ruit, de Randstad en het Ruhrgebied, waardoor er veel logistieke bedrijvigheid is. Het industrie- en havencomplex Moerdijk is van nationale betekenis en van groot strategisch belang voor de gehele regio. Daarnaast geven ook Aerospace en Maintenance een stevige impuls aan de positie van West-Brabant. Historische binnensteden en oude verdedigingslinies lopen als parelsnoeren door het gebied en bevestigen de strategische ligging. De West-Brabantse steden en dorpen worden omarmd door hoogwaardige natte en droge natuur. Er is een sterke agrarische sector, bestaande uit akkerbouw, tuinbouw, glastuinbouw en boomkwekerijen. De natuur is gevarieerd: heide, hoogveen, uitgebreide bossen, polders met brede horizon en grenzend aan zee-armen. De natuur vormt een rustpunt voor de inwoners van de steden, in en ver buiten de regio. Recreatie is dan ook één van de economische dragers van het gebied. Door het gebied loopt robuuste infrastructuur, die in de toekomst door de groei van havengebonden vervoer (vooral containers) moet worden verruimd. De regio West-Brabant is bijna 170.000 ha groot, een gebied met ruim 685.000 inwoners.

Ruimtelijk-economische en maatschappelijke opgaven van de regio

Goede bereikbaarheid is cruciaal voor een goed vestigingsklimaat, met positieve effecten voor de regionale economie. Hierbij is het steeds belangrijker om in te zetten op verplaatsing van vervoersstromen van weg naar water en/of spoor (modal shift), maar ook op slim vervoer: compacte stromen met minder bewegingen. Door de regio loopt zware infrastructuur, die deels bedoeld is voor doorgaande stromen. Deze infrastructuur is voor de grote zeehavenbedrijven met hun noodzakelijke achterlandverbindingen en voor de ontsluiting van Zeeland als belangrijke toeristische regio van nationaal en Europees belang. Goede afwikkeling van de doorgaande stromen betekent ook een goede aan- en afvoer van regionale vervoersstromen. Daarvoor zullen nog wel enkele knelpunten in het hoofdwegennet moeten worden aangepakt. Vervoer van goederen over het spoor neemt toe. Wat betreft de capaciteit is dit nog geen knelpunt, maar vanuit het oogpunt van leefbaarheid inmiddels wel. Een robuuste spoorverbinding van Rotterdam naar België/Frankrijk (RoBel) vraagt om gebundelde inzet richting de overheden in Den Haag en Brussel. In het personenvervoer over het spoor is de verbinding Utrecht – Breda nog steeds een lang gekeesterde wens.

Kwalitatief hoogwaardige leefmilieus met passende voorzieningen op het gebied van wonen, zorg, scholing, recreatie, vrijetijdsbesteding en cultuur zijn onmisbaar. De visie hierop is neergelegd in de regionale Ruimtelijke Visie, die fungeert als schakel tussen de provinciale, rijks- en lokale structuurvisies. Vanuit regionaal perspectief is een gevarieerd (kwantitatief, maar ook kwalitatief) woningaanbod noodzakelijk. Het volkshuisvestingsvraagstuk vergt een integrale aanpak (arbeid, voorzieningen, wonen), met als uitgangspunt: 'krimp als kans'. De aantrekkelijkheid van de Brabantse stedenrij kan bewaard blijven door sterk in te zetten op kwaliteitsverbetering van natuur en landschap in en om de steden. De variëteit en identiteit van de Biesbosch, Oosterschelde, Brabant-

1) Voor de schets van de regio kon gebruikgemaakt worden van bestaand materiaal bij de provincie en de regio West-Brabant.

se Wal, Delta, Baronie en lokale uitloopgebieden dragen daar ook aan bij. Gebieds- en themagerichte profilering moet dit verder onder de aandacht brengen.

De ruimtelijk-economische opgave in West-Brabant bevat veel onderlinge afhankelijkheden: verbeterde bereikbaarheid ten behoeve van de economische ontwikkeling, met oog voor de kwaliteit van het woon-, werk- en leefmilieu, en met benutting van mogelijke verbeteringen voor natuur, landschap en duurzaamheid. In dat kader zijn in de Structuurvisie RO voor de regio de gebieds-opgaven Brabantse Wal en Waterpoort opgenomen. Voor wonen en werken geldt dat er voldoende plancapaciteit is om de ambities de komende jaren te kunnen realiseren. De belangrijkste opgave ligt in het realiseren van de match tussen kwantiteit en kwaliteit en de herstructurering van bestaande woon- en werkmilieus.

2.3 Ambities van de regio West-Brabant

Visie van de regio West-Brabant

De regio West-Brabant ziet zichzelf als: 'Een regio met sterke steden en een vitaal buitengebied. West-Brabant is zich bewust van haar kwaliteiten en werkt in toenemende mate samen om het gebied verder te profileren voor bewoners, bedrijven en omliggende regio's. De samenwerkende regio ontwikkelt zich verder tot een sterk 'stedelijk' gebied met een vitaal buitengebied, dat goed is gepositioneerd in de provincie Noord-Brabant tussen het stedelijk gebied van Rotterdam, Dordrecht en Antwerpen en de open ruimte van Zeeland.'

Deze kwaliteiten zullen in balans met de pijlers leefbaarheid, ecologie en economie moeten worden versterkt. Deze pijlers worden verder onderverdeeld naar een aantal speerpunten, waarop de strategie van de regio West-Brabant is geënt en waar het uitvoeringsprogramma bij de Strategische Agenda 2012-2020 verdere uitwerking aan geeft.

Strategische Agenda West-Brabant 2012-2020: een samenspel van de drie O's

In de zomer van 2008 hebben de colleges van achttien West-Brabantse gemeenten en de

Zeeuwse gemeente Tholen hun samenwerkingsambitie vastgelegd in de Strategische Agenda West-Brabant 2008-2011. De Strategische Agenda West-Brabant markeert de transformatie van de 'overhedensamenwerking' in de afgelopen periode naar een 'gouden driehoek' van overheden, ondernemers en onderwijs (de drie O's) in de komende jaren.

De samenwerking in de regio West-Brabant zal zich tussen 2012 en 2020 laten leiden door vier principes:

1. Duurzame Ontwikkeling (Triple P): samenwerking om duurzame ontwikkeling op het gebied van de Telos Driehoek (Planet, Profit, People) te realiseren.
2. Brede Maatschappelijke Alliantievorming (drie O's): samenwerking wordt ingestoken vanuit de Triple Helix-gedachte. Ondernemers, Onderwijs en de Overheid (drie O's) werken nauw met elkaar samen en versterken elkaar in het realiseren van elkaars doelstellingen. De overheid staat voor de opgave om iedere partij vanuit diens eigen rol verantwoordelijk te maken voor de toekomstige ontwikkelingen (regisserende rol).
3. Samenwerking in vier windrichtingen: de regio West-Brabant maakt binnen Nederland deel uit van de Zuidwestelijke Delta en internationaal van de Rijn-Schelde-Maas-Delta². Samenwerking vindt dus primair plaats op de schaal van de Zuidwestelijke Delta. Hierbij zijn natuurlijke samenwerkingspartners: de provincies Noord-Brabant en Zeeland, de Drechtsteden, Brabantstad en de Stadsregio Rotterdam, Vlaanderen en Midden-Brabant. Breda als centrum-gemeente is de verbindende schakel tussen deze samenwerkingsverbanden.
4. Samenwerking binnen de regio: voor opgaven die een regionale aanpak vergen werken de negentien gemeenten samen. Daar waar een kleiner schaalniveau voldoende is, wordt de samenwerking in (sub)regionale allianties vormgegeven.

2) Zie ook Dynamische Delta 2020-2040, Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte, Transport (MIRT), Verkenning Antwerpen Rotterdam (VAR), maart 2011.

Tabel 1 Overzicht gemeenten in West-Brabant per 1-1-2012

Gemeente	Oppervlakte in ha	Aantal inwoners
Aalburg	5.313	12.685
Alphen-Chaam	9.364	9.466
Baarle-Nassau	7.630	6.704
Bergen op Zoom	9.313	66.074
Breda	12.915	174.599
Drimmelen	11.937	26.477
Etten-Leur	5.588	41.800
Geertruidenberg	2.969	21.307
Halderberge	7.524	29.292
Moerdijk	18.399	36.547
Oosterhout	7.309	54.072
Roosendaal	10.721	77.541
Rucphen	6.449	22.430
Steenbergen	15.879	23.273
Werkendam	12.173	26.353
Woensdrecht	9.199	21.682
Woudrichem	5.165	14.423
Zundert	12.075	21.163
Totaal	169.922	685.888

Het ruimtelijke toekomstbeeld van de regio is ingekaderd in planologische visies van diverse gemeenten, de regio en provincie en op een hoger schaalniveau in de MIRT-verkenning Antwerpen-Rotterdam, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, en de Havenvisie 2030. Hierop zal de regio West-Brabant in samenwerking passende pakketten moeten ontwikkelen.

2.4 Samenwerking in de regio

Hoofdpijnen van de samenwerking

Op 1 januari 2011 is de Gemeenschappelijke Regeling regio West-Brabant opgericht (Wgr). Vanaf die datum werken de negentien gemeenten intensiever dan ooit samen. Een samenwerking om niet alleen de regionale belangen naar provincies, het Rijk en Brussel beter voor het voetlicht te kunnen brengen, maar ook om efficiënter en effectiever eigen gemeentelijke taken te kunnen uitvoeren. De noodzaak tot regionale samenwerking lag in het gegeven dat er steeds meer onderwerpen op de gemeenten afkomen die van invloed zijn op het welzijn en welbevinden van hun inwoners, bedrijven en instellingen. Met name de ligging in de Vlaams-Nederlandse Delta, ten opzichte van de beide

mainports Antwerpen en Rotterdam, zorgt voor veel economische dynamiek. De regio is de logistieke hotspot nummer 1 in Nederland. Activiteiten op het gebied van biobased economie komen in sneltreinvaart tot ontwikkeling. In de sfeer van maintenance (onderhoud, reparatie en revisie) worden in die Zuidwestelijke Delta door bedrijfsleven en onderwijs kansen gezien om business te genereren en nieuwe onderwijsconcepten op te zetten.

Regionaal bestuur

De regio West-Brabant kent een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het AB, in de regeling genoemd de West-Brabantse Vergadering, is het hoogste bestuursorgaan van de regio. Het AB wordt gevormd door de bestuurders van de deelnemende gemeenten en de burgemeesters. Het DB verzorgt de voorbereiding van voorstellen aan het AB en is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en enkele specifieke taken. Het DB wordt gekozen uit het AB.

Subregio's in West-Brabant

Binnen de regio West-Brabant kunnen de volgende bestaande subregionale samenwerkingsverbanden tussen gemeenten worden onderscheiden:

Maar in West-Brabant tekenen zich op subregionale schaal nog veel meer samenwerkingsverbanden af. Zo oriënteren de gemeenten Rucphen, Zundert en Halderberge zich op dit moment op een mogelijke aansluiting bij bestaande samenwerkingsverbanden. De gemeente Moerdijk werkt veel samen met de gemeente Etten-Leur.

Uit de gesprekken van de adviescommissie blijkt dat de gemeenten Moerdijk, Halderberge en Rucphen veel samenwerken. In 2012 is een vergaande samenwerking tussen de gemeenten Gilze en Rijen, Goirle, Alphen-Chaam en Baarle-Nassau onderzocht. Medio juni 2012 lieten de betreffende colleges in een persverklaring echter weten 'dat de grote inspanningen die het afgelopen jaar geleverd zijn niet tot resultaat kunnen leiden'. Daarmee is, volgens het persbericht, de vergaande samenwerking tussen Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen en Goirle van de baan.

Binnen de regio West-Brabant heeft de Zeeuwse gemeente Tholen een bijzondere positie. Binnen de regio West-Brabant wordt regelmatig gesproken over de achttien West-Brabantse gemeenten plus één. De gemeente Tholen werkt veelvuldig samen met de gemeenten in de regio West-Brabant en is ook betrokken geweest bij de totstandkoming van de Strategische Agenda West-Brabant 2012-2020.

De as Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal is aan erosie onderhevig. Bergen op Zoom ziet een intensivering van de samenwerking met de gemeenten Woensdrecht en Steenbergen (VW, gezamenlijke sociale dienst, transitie AWBZ naar de Wmo) en Etten-Leur (bedrijfsvoering en KCC). De gemeente Etten-Leur versterkt haar samenwerking met de gemeenten Moerdijk en Bergen op Zoom. Hierdoor dreigt de gemeente Roosendaal als samenwerkingspartner minder van belang te worden, terwijl deze gemeente vroeger een centrale positie vervulde in de regio West-Brabant.

De samenwerking bij de decentralisaties

In de regio West-Brabant worden de decentralisatieopgaven in een wisselende samenstelling gezamenlijk opgepakt. Initiatiefnemers voor deze samenwerking zijn de achttien gemeenten. Bij de transities van de Jeugdzorg en Participatiewet en de oprichting van de Regionale Uitvoeringsdienst is te zien dat er vanuit een gezamenlijke visie op het niveau van West-Brabant wordt gewerkt. Bij de transities van de AWBZ naar de Wmo wordt gewerkt vanuit subregionale niveaus.

Grensoverschrijdende samenwerking

De grensgemeenten met België ontplooiën activiteiten om de samenwerking met de gemeenten over de grens vorm te geven.

- **Gemeente Baarle-Nassau:** gezien haar geografische ligging werkt Baarle-Nassau veel samen met haar Belgische tweelinggemeente Baarle-Hertog. In 1998 hebben de twee gemeenten het Gemeenschappelijk Orgaan Baarle opgericht. Deze formalisering helpt om op verschillende beleidsterreinen gemakkelijk samen te werken. Denk aan infrastructuur, cultuur en veiligheid.
- **Gemeente Woensdrecht** werkt op operationeel niveau samen met haar Belgische grensgemeenten via het BENEGO-overleg.
- **Gemeente Zundert** werkt op operationeel niveau samen met haar internationale grensgemeenten via het BENEGO-overleg. Daarnaast werkt zij samen met enkele jumelagepartners.

Tabel 2 Weergave van de subregionale samenwerkingsverbanden binnen de regio West-Brabant

Subregionaal samenwerkingsverband	Deelnemende gemeenten
Land van Altena	Gemeenten Aalburg, Woudrichem en Werkendam
Amergemeenten	Gemeenten Drimmelen, Oosterhout en Geertruidenberg
BER-gemeenten	Gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal
Regio Bergen op Zoom	Gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Steenbergen
Alphen-Chaam & Baarle-Nassau	Gemeenten Alphen-Chaam en Baarle-Nassau
Dongemondgemeenten	Gemeenten Oosterhout, Werkendam, Aalburg, Woudrichem, Drimmelen en Geertruidenberg

2.5 Waarnemingen van de adviescommissie

Algemeen

De adviescommissie neemt waar dat de financiën bij veel gemeenten onder druk staan. De financiële problematiek lijkt de afgelopen maanden toe te nemen. Ook is merkbaar dat de kleine gemeenten te klein zijn om regionaal volwaardig te kunnen functioneren en een evenredige bijdrage te leveren. Dat blijkt onder meer uit het beperkte strategisch vermogen en de resultaten van de samenwerking op het terrein van de decentralisaties. De adviescommissie signaleert daarnaast enkele algemene punten die in het eindadvies aan de orde zullen komen en dus ook van toepassing zijn voor West-Brabant.

Daarbij gaat het om de volgende punten:

- de geconstateerde kloof tussen de opvattingen van de raden en colleges als het gaat over samenwerking;
- het feit dat gemeentebesturen en met name de gemeenteraden het lastig vinden om verantwoordelijkheden af te staan en dat ervaren als verlies van autonomie. 'Mandatering' zou een sleutelwoord in het regionaal werken moeten zijn, maar dit wordt belemmerd door gestold wantrouwen;
- de bestuurlijke drukte; de slagkracht in het regionaal werken wordt belemmerd door de vele college- en raadsleden die betrokken zijn bij de besluitvorming;
- de angst voor verlies aan culturele identiteit van kernen bij een opschaling van gemeenten. Een angst die volgens de commissie niet gegrond is, omdat ook grotere bestuurlijke eenheden in de praktijk goed in staat zijn om de culturele identiteit van haar kernen te bewaken of zelfs te versterken;
- het belang van ambtelijke trekkers; samenwerking vereist continuïteit en ambtelijke ondersteuning.

Strategische samenwerking

De regio West-Brabant is een uitgestrekte regio, met redelijk natuurlijke grenzen en een veelzijdige economische bedrijvigheid. De dynamiek is groot. Het strategisch belang wordt door de gemeenten onderschreven en vooral op bestuurlijk niveau is er grote inzet om de regio nog beter op de kaart te zetten.

Meer specifiek neemt de adviescommissie waar dat de relaties richting Antwerpen, Rotterdam, Drechtsteden en Zeeland prima zijn opgebouwd. Ook de visie op de Noord-Zuidlijn op het terrein van maintenance en logistiek is goed verwoord en er zijn heldere acties uitgezet. Op de lijn Oost-West richting Tilburg is dat beduidend minder het geval.

De planvorming door de regio West-Brabant wordt door de betreffende gemeenten gezien als een goed voorbeeld. Helder, gestructureerd en met draagvlak vastgesteld en met een sterke verbinding naar de speerpunten van de Triple Helix. De vertaling naar de uitvoering blijkt moeizamer en mist slagkracht en snelheid. De daden blijven achter bij de plannen. Dat heeft bij de adviescommissie de vraag opgeroepen hoe diepgeworteld de bereidheid is bij alle achttien (negentien) gemeenten om daadwerkelijk gezamenlijk op te trekken en daarvoor noodzakelijkerwijs iets van zeggenschap in te leveren.

Ook heeft de adviescommissie vragen bij de rol van de (decentrale) centrumgemeente Breda. De werking van de governancestructuur is grotendeels gebaseerd op het gezag van de regiovoorzitter (tevens burgemeester van Breda). Breda wordt door haar coöperatieve houding zeer gewaardeerd in de regio. Die houding is echter afwachtend; Breda wil zich niet opdringen. De adviescommissie vraagt zich af of een wat stilliger en sterker trekkende rol niet productiever zou zijn.

Operationele samenwerking

Heldere subregio's tekenen zich nog onvoldoende af en zijn vaak voor de samenwerking nog te beperkt en te vrijblijvend. Ze zijn onvoldoende stevig als basis voor komende taken en oplossingen van financiële problemen. Er is wel veel in beweging en er is een zoektocht waarneembaar naar de optimale vorm. Maar het komt nu aan op het daadwerkelijk samenwerken met de directe burens.

Een sterke inzet op regionaal werken wordt door velen met de mond beleden maar ook vaak als stroperig en intensief betiteld. Alhoewel shopgedrag in alle toonaarden wordt ontkend, neemt de adviescommissie waar dat samenwerkingspartners ad hoc bij taken worden gezocht. Taken worden slechts sporadisch bij de centrumgemeenten belegd. De samenwerking op operationeel gebied ziet de adviescommissie als te zwak om van bestuurskracht te kunnen spreken.

De volgende concrete ontwikkelingen doen zich voor:

- Het Land van Altena (gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem) slaagt er niet in om tot samenwerking te komen. Overigens blijft het ook als de samenwerking tot stand is gekomen een (te) klein gebied om alle nieuwe taken zelfstandig uit te kunnen voeren.
- De samenwerking binnen de **Dongemond-gemeenten** (gemeenten in het Land van Altena, Drimmelen, Oosterhout en Geertruidenberg) is onvoldoende uitgewerkt.
- De samenwerking van de **'netwerksteden'** Roosendaal en Bergen op Zoom lijkt weinig robuust en met weinig concrete resultaten.
- De samenwerking tussen de gemeenten in de **regio West-Brabant-West** (Woensdrecht, Bergen op Zoom, Steenbergen) wordt belangrijker.
- De samenwerking in de **BER-gemeenten** (Bergen op Zoom, Etten-Leur, Roosendaal) blijkt weinig op te leveren.

- **Roosendaal** dreigt haar functie als centrumgemeente in het westen van de regio kwijt te raken.

- **Bergen op Zoom** is in trek, maar fungeert feitelijk nog niet als centrum van een subregio.

- **Breda** wordt door haar coöperatieve houding zeer gewaardeerd in de regio West-Brabant.

- De grens met **België** is op onderdelen cruciaal en uniek.

- **Alphen-Chaam** heeft geen duidelijke, heldere oriëntatie op een samenwerkingspartner nu de samenwerking met Goirle, Gilze Rijen en Baarle-Nassau is weggevalven als optie.

- **Baarle-Nassau** en de unieke samenwerking met Baarle-Hertog maakt de kwetsbaarheid wel groot. Een oplossing voor de operationele samenwerking is dringend noodzakelijk, want de gemeente is te klein en te kwetsbaar om zelfstandig de taken aan te kunnen.

- Er lijken geen natuurlijke samenwerkingspartners te zijn voor de gemeenten **Rucphen en Zundert**, terwijl deze gemeenten het op termijn op eigen kracht niet zullen redden.

- **Rucphen** probeert dat op te lossen door steeds meer samen te werken met Halderberge en Moerdijk.

Van enigszins andere orde, maar daarom niet minder van belang, is het feit dat veel gemeenten kampen met forse problemen als gevolg van wegvallende inkomsten uit grondexploitaties. Die trekken een dermate zware wissel op de financiële positie dat de voordelen van samenwerking op het gebied van vermindering van de kwetsbaarheid, verhoging van de kwaliteit en delen van de kosten daarvoor te weinig soelaas zullen bieden. Bovendien is de kans groot dat de betrokken gemeenten vanwege die armlastigheid niet als een interessante partner voor de buurgemeenten worden gezien.

3 Visie en kader van de klankbordgroep

Naar de mening van de Klankbordgroep Krachtig Bestuur in Brabant³ dient er een bestuurlijk Brabant te ontstaan, dat kan schakelen en verbinden. Het vermogen tot schakelen en verbinden is een belangrijke kernopgave voor het bestuur de komende jaren. Niet alleen met bestuurders onderling, maar zeker ook met andere partners, zoals ondernemers, onderwijs, onderzoeksinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Daarnaast moeten gemeenten ook onder minder gunstige omstandigheden adequaat kunnen functioneren. Zij moeten actief kunnen bijdragen aan het oppakken van bovenlokale vraagstukken. Ook dienen zij over een zodanige financiële spankracht te beschikken dat schommelingen in het inkomsten- en uitgavenpatroon kunnen worden opgevangen. De klankbordgroep vindt dat de spiegel die de adviescommissie de regio en de gemeenten gaat voorhouden niet automatisch moet leiden tot een structuurdiscussie. De grootte van een gemeente is niet per definitie bepalend voor de bestuurskracht, maar de mogelijkheid om slim te schakelen en te verbinden. Het gaat om de bewustwording dat gemeenten over hun gemeente- en bestuurlijke grenzen heen moeten kijken voor kansen.

Naar de mening van de klankbordgroep is cruciaal voor het bestuur in Brabant:

1. versterking en vernieuwing economie topprioriteit;
2. focus op economische topclusters;
3. omslag agrosector;
4. kwaliteit van landschap en leefomgeving in relatie tot economische ontwikkeling;
5. tendensen als vergrijzing en krimp hebben hun weerslag op de samenleving;
6. sterke regio's;
7. regio's, steden en landelijk gebied.

De klankbordgroep heeft vitaal/krachtig bestuur als volgt omschreven:

- bestuur dat in staat is om de maatschappelijke opgaven te definiëren en het handelend vermogen heeft om deze om te zetten in uitvoering. Daarbij gaat het zowel om de ruimtelijke, fysieke terreinen (economie, infrastructuur, groen en dergelijke) als om de terreinen van zorg, onderwijs, welzijn, inkomen, veiligheid en dergelijke;
- bestuur met knowhow en het vermogen om te verbinden en te dansen tussen de schalen en tussen maatschappelijke en bestuurlijke partners;
- veerkrachtig bestuur, dat ook onder minder gunstige omstandigheden adequaat kan functioneren en maatschappelijke effecten weet te realiseren;
- bestuur dat van buiten naar binnen kan denken en handelen;
- bestuur met het vermogen om de wettelijke en autonome taken en de eigen ambities adequaat uit te voeren;
- robuust bestuur, dat zekerheid en continuïteit biedt.

³⁾ De klankbordgroep is ingesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant en bestaat uit een aantal vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners.

4 Aanbevelingen

4.1 Op weg naar verstedelijkte regio's

De adviescommissie wijst erop dat de bestuurlijke inrichting van Brabant ten dienste moet staan van een provincie die zich in economisch opzicht kan meten met de internationale topregio's. Wat dat betekent geeft het Telos-rapport 'Panorama Krachtig Brabants Bestuur' (23 november 2011) duidelijk weer. Het is een slag tussen concurrerende stedelijke regio's.

De ontwikkeling naar verstedelijkte regio's gaat verder dan de huidige gemeentelijke indeling van Brabant. Stedelijke gebieden raken met elkaar verknoot, platteland en stad idem: grote regio's, die de grenzen van de huidige grote Brabantse steden overstijgen en waarin de Brabantse dorpen ook zullen opgaan.

Het zal om vernieuwende passende bestuurlijke constructies vragen, met gevolgen voor zowel de huidige gemeentelijke als de provinciale overheid. De route daartoe is nog niet uitgestippeld, maar deze stip aan de horizon moet mede bepalend zijn in het denken over krachtig bestuur in Brabant.

Sommigen, zoals professor Bijsterveld, hebben daarover al een duidelijke opvatting. Hij voorziet zes gemeenten in Noord-Brabant. In West-Brabant rond Bergen op Zoom (met Roosendaal), in de Baronie rond Breda (met Oosterhout), in Midden-Brabant rond Tilburg (met Waalwijk), in Noordoost-Brabant rond 's-Hertogenbosch (met Oss), in Oost-Brabant rond Veghel en Uden, en in Zuidoost-Brabant rond Eindhoven (met Helmond).

De adviescommissie vindt dat, in ieder geval op dit moment, een stap te ver. Wel maken de actuele discussies over gemeentelijke taken en gemeentegrootte duidelijk dat er een versnelling van keuzes noodzakelijk is. De noodzake-

lijke veranderingen zitten niet in de simpele vraag of er al dan niet voor herindeling moet worden gekozen, hoewel dat soms ook niet uitgesloten moet worden. Het gaat er vooral om dat er met nuance en zorgvuldigheid wordt gekeken naar de aard en de schaal van de samenwerking. Er is – helaas, wat betreft de bestuurlijke inrichting – nu eenmaal geen unieke, alles dekkende schaal voor economische, sociale en fysieke opgaven en diensten. Bovendien hebben schalen de neiging om te verschuiven. Wat vandaag een logische keuze was, is over een paar jaar weer achterhaald door technologische en/of andere maatschappelijke ontwikkelingen.

De optimale schaalkeuze voor bestuurlijke inrichting bestaat zeker voor de gemeente als eerste overheid met burgergerichte taken niet. Er is – waar het gaat om publieke dienstverlening – eerder sprake van gelijktijdige ontwikkelingen, waarbij kleinschaligheid in de frontoffice gelijk opgaat met grootschaligheid van de backoffice (grote organisaties die dienstverlening op maat leveren), terwijl het op strategisch niveau vooral gaat om het samenspel van de Triple Helix, publiek-private samenwerkingsverbanden als coalities en/of regimes met gedeelde agenda's en gecoördineerde uitvoering van maatschappelijke programma's.

Vanuit dat referentiekader kijkt de adviescommissie naar de vraagstelling van '(veer)Krachtig Bestuur in Brabant'. En dan onderkent de adviescommissie drie verschillende schaalniveaus, te weten:

1. de schaal van de strategische samenwerking, zoals economische keuzes en maatregelen die bijdragen aan het versterken van de (internationale) concurrentie en infrastructuur;

2. de schaal die direct verband houdt met de nodige bestuurskracht voor publieke dienstverlening aan de burger en ook gaat over beleidskeuzes en activiteiten in het sociale domein (de nieuwe taken als gevolg van de decentralisaties). Grotere steden fungeren hierbij vaak als vestigingsplaats voor maatschappelijke organisaties die diensten leveren aan grotere werkgebieden in meerdere gemeenten. Ook ontstaan er steeds meer intergemeentelijke diensten om schaalvoordelen te behalen met het oog op het tegengaan van kwetsbaarheid, verhogen van kwaliteit en (samen) delen van kosten;

3. de feitelijke dienstverlening aan de burger, kort samengevat als: alle activiteiten gericht op 'schoon, heel en veilig'. Het gaat dan vaak om buurten, wijken en dorpskernen: het directe leefmilieu van de ingezetenen. Vaak betreft het hier bedrijfsmatig uitgevoerde diensten, al dan niet uitbesteed aan private ondernemingen.

Met die nog redelijk abstracte driedeling in het achterhoofd ziet de commissie dat West-Brabant vooral het schaalniveau is voor de strategische samenwerking (schaalniveau 1). Een bijzondere regio met een enigszins onderschatte economische kracht, omdat er vele grote bedrijven werkzaam zijn die hun hoofdkwartier elders hebben.

Voor het tweede schaalniveau is de regio West-Brabant veel minder van belang. Hier gaat het op de lange termijn uiteindelijk veel meer om twee subregionale samenwerkingsverbanden rondom het stedelijke gebied van enerzijds Breda, Oosterhout en Etten-Leur (voorheen de BOEL-samenwerking) en anderzijds Bergen op Zoom en Roosendaal.

De verbinding van de West-Brabantse steden met het landelijk gebied is een betere garantie voor voldoende bestuurskracht voor de uitvoering van de huidige en toekomstige taken dan gekunstelde samenwerkingsverbanden van plattelandsgemeenten. Het mooie van Brabant is mede het feit dat de inwoners landelijk kunnen wonen, met voordelen van rust en ruimte en tal van stedelijke voorzieningen in de directe nabijheid. Dat 'stadteland'-karakter kan niet genoeg worden benadrukt, maar dorpisme kan dan geen leidend beginsel zijn voor de bestuurlijke inrichting.

En ten slotte bevindt zich op het derde schaalniveau de directe dienstverlening aan de burger. Voor die schaal zullen de huidige gemeentegrenzen en in grotere gemeenten de wijken of stadsdelen bepalend en herkenbaar zijn.

Met nadruk beklemtoont de adviescommissie hier dat deze schaalniveaus niet synoniem zijn voor de huidige gemeentegrenzen of subregionale grenzen.

De kaart van West-Brabant zal er in de toekomst anders uit komen te zien. Hoe die er precies uit zal zien ligt nog in de toekomst verscholen. Dat is natuurlijk mede afhankelijk van andere actoren op het speelveld. Keuze van werkgebieden door het bedrijfsleven, instellingen op het terrein van wonen, zorg en onderwijs en van samenwerkende gemeenten zelf bepalen mede de identiteit van nieuwe en/of bestaande regionale entiteiten, die al dan niet bevestigd worden in de bestuurlijke inrichting van Brabant.

In lijn met die ontwikkelingen komt de adviescommissie met de volgende (voorlopige) aanbevelingen.

4.2 Aanbevelingen

Aanbeveling 1: Beschouw West-Brabant nadrukkelijker als onderdeel van een grensoverschrijdende economische regio.

De regio West-Brabant maakt deel uit van het nationale zuid-westelijke havencomplex en werkt dan ook nauw samen met Rotterdam, Dordrecht, Zeeland en Antwerpen. De ontwikkelingen in de Zuidwest-Delta tussen de mainports Rotterdam en Antwerpen zijn cruciaal voor de Agenda van Brabant. De Noord-Zuidlijn wordt steeds belangrijker. Vooral de relaties met Zuid-Holland, Dordrecht (de Drechtsteden) en Rotterdam (havenbedrijf) zijn van belang. De samenwerkende regio's in Deltri-verband⁴ bestrijken een gebied met een fors economisch belang voor Nederland en Brabant. Maar ook de Vlaams-Nederlandse Delta, bijeenkomsten met Antwerpen en lobby's in Brussel zijn zaken die het benoemen waard zijn. Het strategisch partnerschap van Breda (en de regio West-Brabant) met Rotterdam en de Drechtsteden heeft een grote importantie.

De provincie moet bereid zijn om over de eigen grenzen te kijken. De Agenda van Brabant staat niet los van de buitenwereld en de provincie mag best wat meer buiten de eigen grenzen opereren in samenwerking met de provincies Zeeland en Zuid-Holland om de Zuidwest-Delta nog extra impulsen te geven.

4) *Samenwerken aan een maritieme en logistieke topregio*
Het DelTri Platform is een regionaal samenwerkingsverband dat zich richt op de ontwikkeling van een Maritieme en Logistieke topregio gekoppeld aan de Mainport Rotterdam.
De naam DelTri staat voor:

- de drie samenwerkende regio's: Rotterdam, Drechtsteden en West-Brabant in de Rijn/Maas Delta;
- de drie urgente opgaven die in deze samenwerking worden opgepakt: economie, bereikbaarheid en leefkwaliteit;
- de tripartiete samenwerking tussen overheid, marktpartijen en maatschappelijke organisaties, die hiermee mogelijk wordt gemaakt.

Aanbeveling 2: Ontwikkel krachtige uitvoeringsprogramma's.

Met inachtneming van het bovenstaande ziet de adviescommissie de regio West-Brabant als het logische schaalniveau voor de strategische agenda. Maar het moet niet blijven steken in planvorming alleen. De strategische agenda moet doorwerking krijgen in krachtige uitvoeringsprogramma's Noord-Zuid en Oost-West, met afspraken per subregio over de bijdragen.

Punsgewijs betreft het de volgende onderwerpen:

- een door alle gemeenten gedragen investeringsprogramma;

- een versnelling van de uitvoering van de Agenda van West-Brabant, in samenwerking met Zeeland, Rotterdam en Antwerpen;

- een versterking van de strategische samenwerking met Midden-Brabant (Tilburg en de Universiteit) en Zuidoost-Brabant (Eindhoven en Brainport);

- ondersteuning vanuit de provincie voor de regio West-Brabant door middel van intensivering van de samenwerking met België, Zeeland en Zuid-Holland;

- een helder governancemodel met deelname van alle gemeenten, met bestuur op basis van afspiegeling met zeggenschap. Op die wijze is Breda optimaal te positioneren als centrumgemeente, zodat zij de lead kan nemen.

Aanbeveling 3:
Creëer sterke clusters voor publieke dienstverlening.

De adviescommissie ziet in het algemeen onvoldoende resultaat van samenwerking tussen plattelandsgemeenten. Het samenwerken tussen relatief kleine gemeenten levert nauwelijks meerwaarde op. In paragraaf 4.1 hebben wij daarom het belang geschetst van een verbinding van de West-Brabantse steden met het landelijk gebied voor voldoende bestuurskracht voor de uitvoering van de huidige en toekomstige taken. Redenerend vanuit dit toekomstperspectief acht de adviescommissie het wenselijk om een kader te ontwikkelen waaraan de keuzes voor versterking van de bestuurskracht van de gemeenten in West-Brabant zijn te toetsen. De taken op het tweede schaalniveau en de sociaal economische samenhang zijn daarbij het vertrekpunt. Een dergelijk kader klemmt te meer omdat er op korte termijn keuzes gemaakt moeten worden voor de verankering van gedecentraliseerde taken. Met andere woorden: de urgentie is aanwezig.

De adviescommissie beveelt aan om vooralsnog toe te werken naar vijf krachtige clusters van gemeenten waarvan een grotere stad of stedelijke kern steeds deel uitmaakt als centrumgemeente, te weten:

- Woensdrecht, Bergen op Zoom, Steenbergen;
- Roosendaal, Halderberge, Moerdijk;
- Zundert, Rucphen, Etten-Leur;
- De Dongemondgemeenten: Aalburg, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout, Werkendam en Woudrichem;
- Het cluster Breda is feitelijk al gevormd na de herindeling in 1997. Er zou aanvullend nu een verbinding moeten worden gelegd met de kern Chaam van de gemeente Alphen-Chaam (zie aanbeveling 5).

Aanbeveling 4:
Maak goede afspraken over de governance en de institutionalisering van de clusters.

Er dient ook een helder governance model te worden uitgewerkt, met subregio's en goede afspraken over taken en bevoegdheden, ook van de centrumgemeente. De samenwerking kan en mag niet vrijblijvend zijn. De hiervoor genoemde clusters moeten een passend voorzieningenniveau garanderen in de (sub)regio, dat niet afhankelijk mag zijn van de toevallige gemeentegrens en het toevallige lokale politieke compromis. Ze moeten bestuurlijk robuust worden, met de nodige verankering in de structuur.

Aanbeveling 5:
Herindeling is geen taboe.

Herindeling komt van onderop. Dat principe is leidend en blijft vooralsnog leidend. Aan de andere kant vindt de commissie dat herindeling niet in alle gevallen een onuitgesproken oplossingsrichting moet blijven. De aanbevelingen van de commissie zijn gericht aan gemeenten, (sub)regio's en provincie en als de adviescommissie aanbevelingen tot herindeling geeft, is het aan de individuele gemeenten om de keuze te maken om deze wel of niet op te pakken en uit te werken. De provincie kan daarbij sterk stimuleren en faciliteren. Tegen die achtergrond geven we de volgende voorlopige suggesties:

- **5a:** Stimuleer en faciliteer op korte termijn de samenvoeging van de drie gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem in het Land van Altena.
- **5b:** De adviescommissie beschouwt de vorming van de gemeente Alphen-Chaam als een 'weeffout' uit het verleden. Opdeling van de gemeente ligt in de rede, omdat dit het meest aansluit bij de maatschappelijke realiteit. De commissie beveelt aan hiernaar een

onderzoek uit te voeren. De kern Chaam kan dan bij Breda worden ingedeeld en de kern Alphen kan samen met Baarle-Nassau de verbinding zoeken met Midden-Brabant. Die verbinding betekent minimaal dat de operationele taken worden uitgevoerd door de gemeente Tilburg. Maar in lijn met de opvatting van de commissie dat de verbinding met de stad moet worden gezocht, zou het beter zijn om de kern Alphen, de gemeenten Baarle-Nassau en Goirle te herindelen met de gemeente Tilburg.

Voor Baarle-Nassau is het belangrijk dat een en ander in goed overleg en samenwerking gaat met de Belgische tweelinggemeente Baarle-Hertog over de bijzondere enclaveproblematiek. Voor toekomstig maatwerk in de benadering van de enclaveproblematiek zijn instrumenten uit het Benelux-Unieverdrag en een EG-verordening voor territoriale samenwerking beschikbaar.

Aanbeveling 6:
Faciliteer als provincie bestuurskrachtonderzoek voor Zundert, Rucphen en Halderberge.

De adviescommissie stelt vragen bij het toekomstig zelfstandig kunnen functioneren van de gemeenten Zundert, Rucphen en Halderberge. Om hun toekomstige positie beter te kunnen laten bepalen, zal een meer diepgaand bestuurskrachtonderzoek lokale en provinciale besluitvorming ter zake beter kunnen onderbouwen.

Aanbeveling 7:
Stimuleer dat grensgemeenten kunnen samenwerken met hun buitenlandse buurgemeenten.

Woensdrecht, Zundert en Baarle-Nassau hebben steun nodig bij hun samenwerking met de buurgemeenten aan de andere kant van de grens. Baarle-Nassau timmert daarmee – samen met de Belgische tweelinggemeente Baarle-Hertog – aan de weg in Europa. Dat kan door de provincie worden gestimuleerd en gefaciliteerd (bijvoorbeeld door de inzet van kennis).

Aanbeveling 8:
De stedelijke kernzones moeten ruimte krijgen.

De provincie worstelt zichtbaar met de problematiek van stad en landelijk gebied en veinst een soort gelijkwaardigheid van die twee. Voor de economische ontwikkeling van Brabant als Europese regio is het echter van belang dat de stedelijke kernzones extra aandacht krijgen als motoren van de economische ontwikkeling, ook al betekent dat soms een voorkeursbehandeling. Het onderscheid tussen de economische kernzones en de omliggende landelijke gebieden mag in het provinciale beleid best worden gemaakt. Bedenk daarbij dat het in West-Brabant niet alleen gaat om de B5, maar ook om middelgrote steden als Bergen op Zoom, Etten-Leur, Roosendaal en Oosterhout (samen met Breda de B5 van West-Brabant).

Aanbeveling 9:
Steunfonds voor wegvallende inkomsten grondexploitatie.

Financiële problemen ontstaan door wegvallende inkomsten uit grondexploitatie, en afwaarderingen van grondbezit zijn te groot om op eigen kracht opgelost te worden door (samenwerkende) gemeenten. De adviescommissie ziet dit als een dramatische situatie, die de bestuurskracht fundamenteel aantast. Mogelijk kan een provinciaal steunfonds enige verlichting bieden.

Aanbeveling 10:
Provinciale participatie kan helpen bij de realisatie van de Agenda van Brabant.

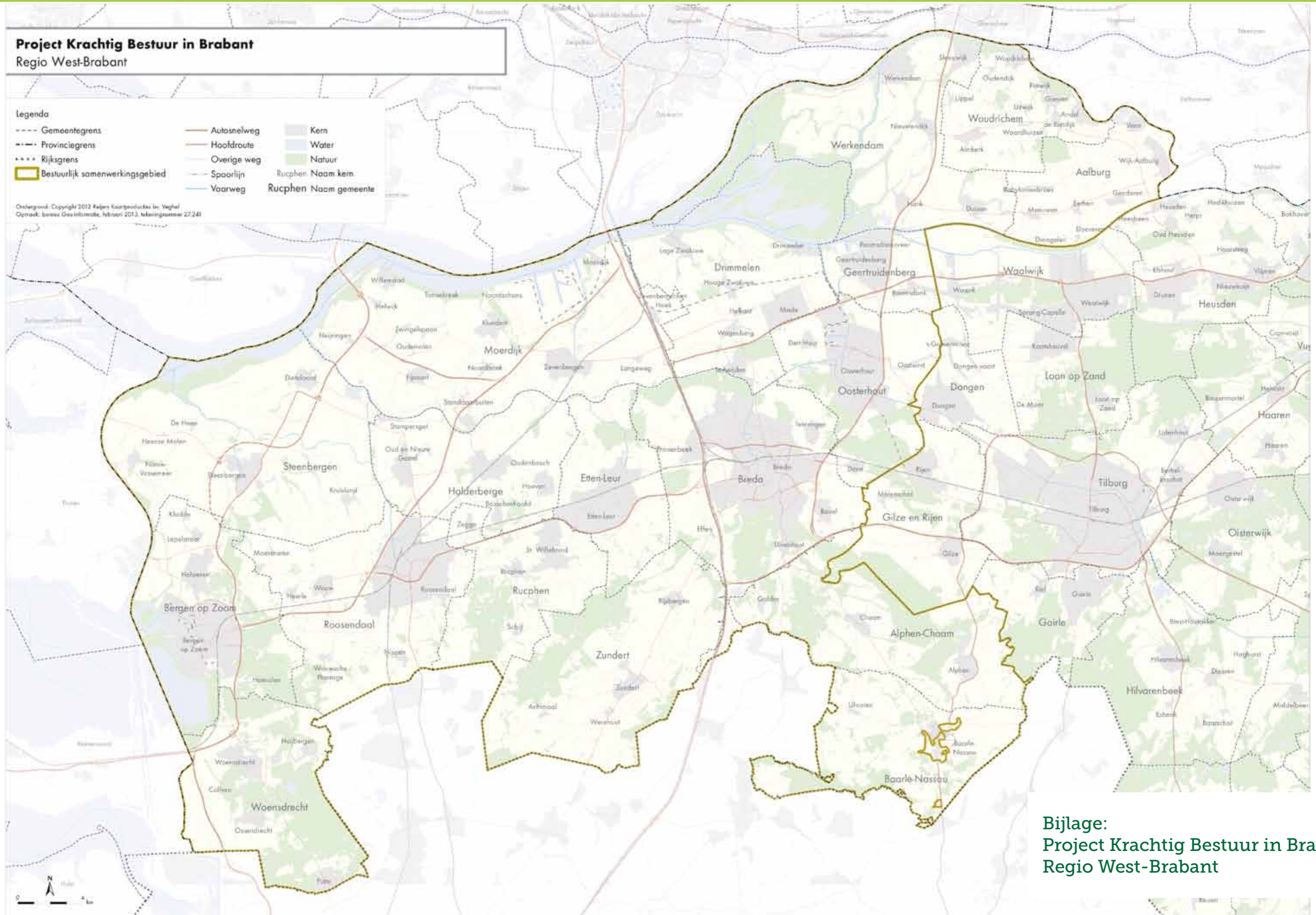
De Agenda van Brabant is ook een vehikel voor interbestuurlijke samenwerking bij het steeds maar sterker maken van deze provincie. Het provinciebestuur is terughoudend in het actief participeren in (sub)regionale realisaties van deze agenda. Partnerschap wordt door de gemeenten niet afgewezen en wordt eerder toegejuicht dan een te afstandelijke, ambtelijke rol.

Project Krachtig Bestuur in Brabant
Regio West-Brabant

Legenda

- Gemeentegrens
- - - Provinciegrens
- Rijksgrens
- Bestuurlijk samenwerkingsgebied
- Autosnelweg
- Hoofdrout
- Overige weg
- Spoorlijn
- Vaarweg
- Kern
- Water
- Natuur
- Rucphen Naam kern
- Rucphen Naam gemeente

Ondergrond: Copyright 2012 Kelders Kaartproducties bv. Vaghal
Opmaak: basiss Geoinformatie, februari 2013, Afschrijfschema 27/241

Bijlage:
Project Krachtig Bestuur in Brabant
Regio West-Brabant

Bijlagen:

Taak/opdracht en samenstelling van de Adviescommissie en Klankbordgroep Krachtig Bestuur in Brabant.

Adviescommissie en Klankbordgroep Krachtig Bestuur in Brabant

Op 6 februari 2012 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant zowel een Adviescommissie als een Klankbordgroep Krachtig Bestuur in Brabant ingesteld. Beide met een eigen taak en opdracht.

Opdracht aan de commissie

De opdracht aan de commissie bestaat samengevat uit het schetsen van een beeld van de actuele bestuurlijke organisatie in Noord-Brabant. De commissie gaat daartoe:

- voor elk van de vier Brabantse regio's Noord-oost-, Midden-, Zuidoost- en West-Brabant een beeld schetsen van de bestuurlijk organisatorische opbouw en kort beschrijven welke initiatieven binnen de regio's op het vlak van bestuurlijke organisatie te herkennen zijn;
- een beeld schetsen van het bestuurlijk profiel van de 67 Brabantse gemeenten.

De commissie voert hiertoe gesprekken met bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeenten en de vier regio's. Met gebruikmaking van vooraf verkregen informatie en de gevoerde gesprekken worden sterktes/zwaktes en kansen/bedreigingen van de gemeenten en de regio's in beeld gebracht. De commissie rapporteert, op grond van haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen aan het college van Gedeputeerde Staten, aan het bestuur van de Vereniging van Brabantse Gemeenten en aan de gemeenten en regio's.

Taak van de klankbordgroep

De taak van de klankbordgroep is het adviseren van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant over strategie en beleid over onder meer de toekomstbestendigheid van gemeenten ter realisatie van de Agenda van Brabant, de regionale en gemeentelijke taken en ambities en de ontwikkeling van een visie op de bestuurlijke organisatie van de provincie Noord-Brabant.

Verder denkt de klankbordgroep mee in de de probleemanalyse, is klankbord naar de adviescommissie, en wonen de leden de regiogesprekken bij.

Samenstelling Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant

Adviescommissie	Achtergrond (niet limitatief)
Helmi Huijbregts (voorzitter)	lid Eerste Kamer, voormalig gedeputeerde, voormalig burgemeester Oosterhout
Gerard Daandels	voormalig burgemeester Deurne
Aart-Jan Gorter	directeur woningcorporatie Woonveste in Heusden, Haaren en Den Bosch, voormalig lid Provinciale Staten van Noord-Brabant
David Hamers	senior-onderzoeker Planbureau voor de leefomgeving en lector man & public space Designacademy Eindhoven
Jan Kerkhof	Adviseur openbaar bestuur; voormalig wethouder Veghel en Oirschot
Herman Klitsie	voormalig burgemeester Oss
Peter Mangelmans	voormalig burgemeester Best
Michel Marijnen	voormalig burgemeester Roosendaal
Marriët Mittendorff	voormalig wethouder en raadslid Eindhoven
Henk Willems	voormalig burgemeester Heusden

Samenstelling Klankbordgroep Krachtig Bestuur in Brabant

Klankbordgroep	
Gerrit Jan Swinkels (voorzitter)	voorzitter SER-Brabant
Wout Barentsen	adviseur kwaliteit lokaal bestuur VNG/Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING)
Eugène Bernard	bestuursvoorzitter Ons Middelbaar Onderwijs (OMO)
Guy Buck	voorzitter Raad van Bestuur Zorgonderneming Schakelring
Bert van Dijk	voormalig directeur HRM Van Melle Perfetti
Joke Driessen	plantmanager Shell Moerdijk
Peter Glas	watergraaf Waterschap De Dommel
Wim van Lith	voorzitter Vereniging kleine kernen Noord-Brabant
Nol Verdaasdonk	directeur Brabantse Milieufederatie

KRACHTIG
BESTUUR
in Brabant

